

Domácí vzdělávání

Domácí vzdělávání je i u nás legální

Domácí vzdělávání (DV) je v České republice na prvním stupni ZŠ možné již od roku 1998, nejdříve v rámci pokusného ověřování, od roku 2005 bylo zahrnuto do školského zákona. Od roku 2007 probíhá pokusné ověřování pro stupeň druhý a na základě jeho pozitivních výsledků doporučuje Národní ústav pro vzdělání (NÚV) uzákonění DV také pro druhý stupeň.

Navazuje na dlouholetou tradici

Domácí vzdělávání není žádnou novinkou ani módním výstřelkem. Bylo součástí vzdělávacího systému za první republiky a přerušeno bylo až za protektorátu. Definitivní konec domácímu vzdělávání pak učinil komunistický režim po roce 1948.

Mezi Čechy, kteří se vzdělávali doma nebo sami vzdělávali své děti, je řada významných osobností české vědy, umění i kultury. Patří mezi ně například Magdalena Dobromila Rettigová, děti Fr. Palackého, Karolina Světlá, J. E. Purkyně, Julius Zeyer, Zdeněk Fibich, Jaroslav Hašek, Vladislav Vančura, Vladimír Neff a mnozí další.

Umožňuje ho většina vyspělých zemí

Česká republika je jen jednou z mnoha vyspělých demokratických zemí, která má DV uzákoněné.

DV je totiž povoleno v drtivé většině zemí EU, ve Spojených Státech, v Rusku, v Austrálii, na Novém Zélandu, v Kanadě, v Japonsku, na Taiwanu, v Izraeli, v Jihoafrické republice a v mnoha dalších zemích.

Výjimku tvoří Německo, kde bylo DV přerušeno počátkem 30. let nástupem nacismu a zatím nebylo obnoveno.

DV je dále zakázáno typicky v zemích rozvojových, totalitních a fundamentalistických.

Má prokazatelné výsledky

Pochybnost o tom, zda jsou rodiče svým dětem schopni zajistit kvalitní vzdělávání, vyvrací mimo jiné i průběžná zpráva NÚV o stavu pokusného ověřování individuálního vzdělávání (PO IV):

„Lze jednoznačně a kvalifikovaně konstatovat, že úroveň žáků DV není nižší než u žáků při standardní výuce na základní škole. Lze spíše usuzovat na opačnou skutečnost, tj. na znatelné pokroky ve výsledcích žáků při individuálním vzdělávání ve srovnání s běžnou výukou na ZŠ. Na některých školách se žáci zapojení do PO IV zúčastnili i plošného testování v 9. ročnících a uspěli velmi dobře.“

Dále pak statistika NÚV za školní rok 2011/2012 říká, že všichni žáci zařazení do PO IV prospěli, 64 % žáků prospělo dokonce s vyznamenáním.

DV jde napříč spektrem

Hypotetické obavy některých lidí, že DV je nebo bude zneužíváno extrémními náboženskými skupinami nebo sociálně nepřizpůsobivými občany, nebyly prokázány.

Naopak, z téměř 20leté praxe DV v ČR vyplývá, že domácí vzdělávání volí převážně aktivní rodiče s vysokou mírou společenské zodpovědnosti.

Jsou mezi nimi pedagogové, profesori, manažeři, významní spisovatelé, ale i účetní, řemeslníci, úředníci, zástupci různých společenských vrstev bez ohledu na náboženské vyznání, ideologii nebo politickou orientaci.

Případné zneužití znesnadňuje i skutečnost, že rodiče či vzdělavatelé musí splňovat zákonem stanovená kritéria. Navíc má příslušná škola pravomoc v odůvodněném případě domácí výuku ukončit.

Domácí školáci se úspěšně integrují

Průzkumy ADV mezi rodiči a na školách potvrzují, že stovky žáků, kteří prošli DV na prvním stupni nebo v pokusném ověřování na druhém stupni, se úspěšně zařadily na stupeň druhý, respektive do středních škol.

Mnozí absolventi DV byli přijati na střední školu bez přijímacích zkoušek, případně se v nich umístili na předních místech. Dále pak pokračují na vysokých školách, kupříkladu i na prestižní University of Cambridge. Učitelé si na žácích z domácího vzdělávání nejvíce cení jejich komunikativnosti, samostatnosti, aktivního přístupu a chuti učit se novým dovednostem.

Problémová socializace se neprokázala

Často se setkáváme s obavou, že dítě zařazené do domácí výuky bude izolované, budou mu chybět vrstevníci, a nebude tak mít možnost naučit se sociálním dovednostem.

Dle našich zkušeností rodiče s dětmi na domácí škole obvykle vyhledávají kontakty velmi aktivně, často se sdružují do větších skupin, organizují společné

hodiny a projekty, děti navštěvují množství zájmových kroužků. V rámci těchto aktivit mají možnost vstupovat do interakcí nejen s vrstevníky, ale též s daleko širší věkově smíšenou společností, a tak se lépe připravují na reálný svět.

Uznávaný dětský psycholog a učitel na katedře psychologie FF UK Václav Mertin, PhDr. uvádí: „Neustále omílaná špatná socializace je mýtus a fáma. Já se tím zabývám roky a rukama mi prošly stovky domácích školáků. Špatná socializace se nepotvrdila, naopak, je velmi dobrá. Ohledně socializace mám často mnohem větší obavy o žáky ve školách.“

Dále pak existuje mnoho zahraničních studií různých organizací a univerzit, které tento mýtus dávno a mnohokrát vyvrátily.

Závěrem

Většina obav a argumentů proti DV vyplývá z toho, že jde o málo početnou skupinu dětí a málokdo z oponentů domácího vzdělávání opravdu nějakou doma vzdělávající rodinu zná. Lidé vycházejí většinou ze svých představ o tom, jak by to asi v domácí škole mohlo vypadat, ne však z reálných zkušeností, kterých se za mnoho let pokusného ověřování nashromáždil opravdu dostatek. A ty mluví jednoznačně – domácí vzdělávání na prvním i druhém stupni přináší dobré výsledky a socializaci dětí neohrožuje.

Přestože DV nikdy nebude většinovou záležitostí (v ČR 0,03 % školáků), jedná se o volbu, která kvalitu vzdělání v naší zemi prokazatelně posiluje.

I proto patří možnost zvolit si DV k základním svobodám a právům ve vyspělé demokratické společnosti a naplňuje Všeobecnou deklaraci lidských práv, kterou ČR podepsala, podle níž má rodič přednostní právo volit druh vzdělávání pro své děti.

KONTAKTY ADV

Asociace pro domácí vzdělávání (ADV)

Rajská 300/3, 170 00 Praha 7

mobil: 723 253 023

e-mail: domaciskola@volny.cz